

Makalenin Dergiye Ulaşma Tarihi: 13.12.2014
Yayın Kabul Tarihi: 27.11.2014

Yabancı Dil Olarak Arapça Konuşma Becerisi Öğretiminde İletişimsel Yaklaşımın Dayalı Etkinliklerin Kullanımı*

Using Activities Based on Communicative Approach In Teaching of Arabic Speaking Skill as a Foreign Language

Dr. Murat ÖZCAN **

Özet :

Yabancı dil öğretim yöntemlerinin çoğu öğrencilerin öğrendikleri amaç dilde etkin bir biçimde iletişim kurmayı hedef edinmektedir. Geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısına damga vuran iletişimsel yaklaşım bu hedefi yeterince yerine getirmektedir. Yabancı dil olarak Arapçanın öğretilmesinde de iletişimsel yaklaşım kullanılmaya başlanmıştır. Böylece Arapça öğretiminde klasik yöntemlerin yerine, öğrenen odaklı öğretim yöntemlerinden biri olan iletişimsel yaklaşımın kullanılması öğrencilerin verimliliğini artırmaktadır. Arapça konuşma becerileri öğretiminde iletişimsel yaklaşım uygulanırken, ders sırasında her türlü görsel araçlar, işitsel araçlar, görsel-işitsel araçlar ve tüm öğretme tekniklerinden faydalanılabilir. Bu çalışmada Arapça öğretmenlerin konuşma becerisi öğretiminde modern öğretim tekniklerini kullanmaları için iletişimsel yaklaşıma göre hazırlanmış sınıf içi etkinliklerin uygulanma biçimleri tanıtılacak ve verimliliği tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler; Arapça, İletişimsel yaklaşım, konuşma becerisi.

Abstract

Foreign language teaching methods aim of most students in the language they learned It is aiming to establish communication in an effective manner. The second of the past century communicative approach half that mark is enough to fulfill

* Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi ve Eğitim Programları ve Öğretim Derneği Balıkesir-Ayvalık, 13-15 Mayıs 2010'da sunulmuş bildirinin gözden geçirilmiş ve düzenlenmiş halidir.

** Gazi Üniversitesi , mozcan@gazi.edu.tr

this goal. Using the communicative approach to the teaching of Arabic as a foreign language It has begun. So instead of the traditional methods of teaching Arabic, learning one of the focused use of communicative teaching approach students improve their productivity. Arabic speaking skills in teaching communicative approach when applying, during the course of all kinds of visual aids, auditory tools, audio-visual aids and can benefit from all teaching techniques. This Arabic speaking teachers in modern teaching faculty work communicative approach based on classroom activities prepared for the use of technical forms of implementation efficiency will be introduced and discussed.

Key words; Arabic, communicative approach, speaking skill.

Giriş

Yabancı dil öğretim metotlarının çoğu, öğrencilerin amaç dilde iletişim kurmayı öğrenmelerini hedeflemektedir. 1970'lerde eğitimciler amaç yolda doğru ilerleyip ilerlemedikleri hususunda kendilerini sorguladılar. Bazıları, öğrencilerin sınıf ortamında rahatça yabancı dilde konuşabildiklerini fakat okulun dışında herhangi bir gerçek hayat ortamında öğrendikleri yabancı dilde iletişim kuramadıklarını gözlemlediler. Başka bir grup eğitimci de yabancı dilde iletişim kurmak için sadece dil yapılarını öğrenmenin yeterli olmadığını saptadılar (Freeman, 2006:121). Öğrenciler dil yapılarını kullanmayı bilebilirler fakat dili kullanamayabilirler. Kısacası; yabancı dilde iletişim kurabilmek için dil kalıpları ve yapılarından daha fazlasına gereksinim vardır. Bu da iletişimsel yetidir, yabancı dilde nerede ne zaman ne diyeceğini bilebilmektir. Bu şekildeki gözlemler, 1970'lerin sonlarında ve 1980'li yılların başlarında eğitim alanında dilsel yapı odaklı yabancı dil eğitim metodundan, iletişimsel metoda yönelik bir değişime katkıda bulundu (Freeman, 2006:121). Arapçanın iletişimsel metotla tanışması ise 1990'lı yıllara dayanmaktadır. Türkiye'de Arapça öğretiminde uygulanması da daha yeni mümkün olabildiği.

Türkiye'de Arapça Öğretimi

Türkiye'de yabancı dil öğretiminin geçmişine baktığımızda, eğitim kurumlarında Batıda uygulanan yöntemlerin uygulandığını ve uygulanmaya devam edildiğini görmekteyiz. Son yıllara değin, yabancı dil öğretiminde üç yöntemin uygulandığını söylemek olanaklıdır: Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, Dolaysız Yöntem, İşitsel-Dilsel Yöntem. Cumhuriyete değin Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve Dolaylı yöntemler uygulanmış, Cumhuriyetten sonra yine aynı yöntemler çerçevesinde yabancı dil öğretimi yapılmıştır. 1950'li yıllarda İşitsel-Dilsel Yöntem yabancı dil öğretiminde uygulanmaya başlamıştır. 1970'li yıllarda İletişimci Yaklaşımın eğitim programı olarak kabul İşlevsel-Kavramsal eğitim programı gündeme getirilmiş ve İletişimci uygulamalar başlatılmıştır. İletişimci Yaklaşımın yabancı dil öğretiminde kullanımı günümüze değin süregelmiştir (Demircan, 1988:249).

Yabancı dil olarak Arapça öğretiminde son elli yıl içerisinde çok önemli gelişmeler oldu. Arap dünyasının elde ettiği ekonomik ve stratejik öneme paralel olarak Arapça da büyük önem kazandı. Arap ülkelerinde de modern Arapça öğretim merkezleri açıldı. Günümüzde; İmam-Hatip Liselerinde, İlahiyat Fakültelerinde, Arap Dili ve Edebiyatı bölümlerinde, Gazi Üniversitesi Arapça Öğretmenliği bölümünde, Türk Dili ve Edebiyatı ile tarih bölümlerinde, Polis Akademisinde ve Kara Harp Okulunda ikinci yabancı dil olarak Arapça öğretilmektedir. 1992 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla da özel öğretim kurumlarında da Arapça öğretilmesine olanak sağlanmıştır. Böylece Türkiye'nin her yerinde Arapça eğitim verilen kurslar açılmıştır.

Böylece Arapçaya gösterilen ilgi ve önem gün geçtikçe arttıkça yeni öğretim yöntemleri uygulanan kitap ve materyal ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Arapça alanında uzmanlaşmış akademisyenlerce Arapça öğrenmeyi daha cazip hale getiren ve kolaylaştıran çok sayıda kitaplar hazırlanmıştır ve hazırlanmaya devam etmektedir.

İletişimsel Yaklaşım

İletişim (Communication □ الاتصال) kavramı en geniş anlamıyla bir bilginin, bir haberin, bir niyetin ya da bir konuşmanın bir işaret sisteminden, yani dil dediğimiz bir mekanizmadan yararlanarak bir zihinden başka bir zihne yahut da bir merkezden başka bir merkeze ulaştırılması eylemidir (Korkmaz,1992:86).

Richards ve Rodgers'a göre (2001,153); iletişimsel dil öğretimi yaklaşımının kökeni 1960lı yılların sonlarına doğru İngiliz dil öğretme geleneğindeki değişime dayanmaktadır.

Çağdaş dilbilimin ünlü kuramcılarında Chomsky üretimsel dönüşümlü dil bilgisi kuramında dilin doğasını iki kavramla açıklamaya çalışmıştır. Bunlardan biri *Competence* (yeti, الكفاءة), diğeri ise *Performance* (edim, الاداء) kavramlarıdır. Burada *Competence* kavramıyla bir dilin alt yapısının, yani bir dil sisteminin insanın beyninde veya zihninde nasıl işlediğini, nasıl çalıştığını kavramaya, anlamaya yarayan bir mekanizmanın olduğu, *Performance* kavramıyla da o dilin günlük hayatta uygulanışı, yazılı ve sözlü iletişim ortamlarında kullanılışı anlatılmak istenmektedir. Son yıllarda bu kavramlarla dilin doğasını açıklamanın yetersiz olduğu ve bunun yanına bir de *Communicative Competence* (الكفاءة الاتصالية) dediğimiz iletişim yetisi adıyla üçüncü bir boyutu eklemenin uygun olacağı görüşü ağırlık kazanmaktadır. (Demirel, 1990:42).

İletişimsel yeti, bir dil toplumu ile iletişim kurmak için gerekli bilgiler ve bunların kullanılması için gerekli becerilere sahip olma anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle dildeki göstergelerin değişik ortamlarda, yerinde ve zamanında anlamlı olarak kullanılmasını gerektirmektedir. Bu yeti yalnızca dilbilimsel ve toplumbilimsel iletişim ve etkileşim kurallarını değil, aynı zamanda iletişim

olayları ile etkileşim işlemlerinin bağlam ve içeriğinin temelini oluşturan kültürel kuralları ve bilgileri de içermektedir.

İletişimci Yaklaşımda yaratıcılığı geliştiren, iletişime yönelik sınıf içi etkinlikler ve öğretim teknikleri ön plandadır. Bu yaklaşımda uygulanan teknikler, drama, rol oynama, benzetim, doğaçlama, sorun çözme, grup çalışması ikili çalışma ve iletişim oyunları ana başlıkları altında toplanabilir.

İletişim becerisinin eşdeyişiyle işlevsel yabancı dil öğretiminin gerçekleşmesinin altı ölçütü bulunmaktadır. Budak'ın (1988:68), Jan A. Van Ek (1988: 16)'dan aktardığına göre iletişimsel yaklaşımın ruhuna uygun söz konusu yeterlikler şöyledir:

1. Dilsel yeterlik (Linguistic Competence)
2. Sosyo-dilsel yeterlik (Sociolinguistic Competence)
3. Anlamlı iletişim modelleri içindeki farklı tümcelerın uyumunu algılama yeterliği (Discursive Competence)
4. Uygun iletişim stratejisi seçme yeterliği (Strategic Competence)
5. Sosyo-kültürel yeterlik (Socio-cultural Competence)

Arapça Konuşma Becerileri Öğretiminde Kullanılan İletişimsel Etkinlikler

1- Etkinliklerin Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

Buradaki aktivitelerin çoğu direk olarak öğrencinin öğrenmesi üzerine odaklanmıştır. Arkadaşları tarafından öğrenci; hisleri, hoşlandığı ve hoşlanmadığı şeyler hakkında sorgulanmaktadır. Ayrıca kendi hislerini yönetmesi, arkadaşları tarafından sorguya çekilmesi istenmektedir. İnsanın kendisi hakkında yazması zor gelebilir. Öğrencinin kendisi hakkında yazdıkları sınıfta okununca, kendisiyle alay edileceğini, gülünç duruma düşebileceğini düşünebilmektedir. Öğrenci merkezli aktivitelerin asıl gayesi grupla birlikte öğrencinin kendisini rahat ve dost canlısı hissetmesidir. Klippel aktivite seçiminde öğretmenlere büyük görevler düştüğünü ifade etmektedir. Öğrencilerin birbirlerini çok iyi tanıdıkları sınıflarda bazı aktiviteler bireysel olarak öğrencilerin gururlarının zedelenmesine neden olabilir. Herhangi bir utançalık ya da gurur incinmesinden kaçınmak için öğretmen, hiçbir sebep sormaksızın öğrencinin soruları cevaplamak zorunda olmadıklarını söylemelidirler. Sınıf tartışma veya yorum yapmadan bu reddedişi kabul etmelidir (Klippel; 1991, 7-8).

2- Etkinliklerin Uygulanışı

İlk önce sınıfınız için uygun olan bir aktiviteyi seçin, daha sonra:

- a) Uygulamayı planladığınız etkinlik için eğer gerekiyorsa ya da “hazırlık” bö-

lümünde yazıyorsa yeterli sayıda materyali hazırlayın. Fotokopi yoluyla çoğaltılıp öğrencilere dağıtılması gereken sayfalar “Örnek-a” diye etkinliklerden sonra gelmektedir.

b) “Aşamalar” bölümünü okuyun ve gerekiyorsa aşamaları kâğıda yazın. Aktiviteyi nasıl sunacağınızı ve öğrencileriniz için ekstra yardıma ihtiyacınız olup olmadığını düşünün.

c) Aktivite süresince hangi rollerde olacağınıza (direk katılarak mı, yardımcı olarak mı yoksa gözlemci olarak mı) karar verin.

d) Aktivite bitince öğrencilerinizden geribildirim alın.

e) Aktivite sırasında karşılaştığınız eksiklikleri daha sonra bu aktiviteyi uygularken kullanmak üzere not edin (Klippel; 1991, 10).

Örnek Etkinlikler

a- Git ve Bul: (حَدِّدْ)

Amaçlar: *Beceri:* yazma, konuşma

Dil: Soru sorma ve bilgi verme

Diğer: Birbirini tanıma, rahatlama, utangaçlığı yenme

Seviye: Orta

Organizasyon: Bireysel, sınıf çalışması

Hazırlık: Örnekteki (Örnek-a) gibi her öğrenci için değişik bir görev kâğıdı, sınıf listesi (büyük sınıflar için)

Süre: 15–30 dakika

Süreç:

1. Adım: her öğrenci bir görev kâğıdı ve sınıf listesini eline alır(herkesin birini tanıdığı küçük sınıflarda sınıf listesine gerek yoktur).
2. Adım: her öğrenci şimdi görev kâğıdındaki talimatlara göre diğer herkese sorular sorar. Cevaplarını yazar, soru sorduğu arkadaşlarının isimlerinin üzerini çizer.
3. Adım: herkese soru sorma işlemi bitince herkes sorularını ve cevaplarını seslice sınıfta okur.

Değişkeler:

1. Görev kâğıdındaki sorular sınıfın geçmişi, yaşı ve ilgilerine göre değişebilir.
2. İki ya da üç öğrenciye aynı görev verilebilir.

b- Gelecek: (المستقبل)

Amaçlar: *Beceriler:* Yazma, konuşma

Dil: gelecek zaman, karşılaştırma yapma

Diğer: Çevremizdeki dünyayı düşünme ve burada olanlardan nasıl etkilendiğimizi düşünme.

Seviye: Orta

Organizasyon: Bireysel, grup

Hazırlık: Her öğrenci için iki adet çizelge (Örnek-b)

Süre: 20-30 dakika

Süreç:

1. Adım: Her öğrenci çizelgelerden ikişer adet alırlar. Öğrencilerden biri bu çizelgelerden birini her kareye uygun örneklerle iyi şeylerle diğeri de kötü şeylerle doldururlar.
2. Adım: Öğrenciler doldurma işini bitirince, gelecekle ilgili umutlarını ve endişelerini gruplarıyla tartışırlar. Her grup tek bir zaman dilimine odaklanıp, bu dönem hakkında beklentileri ve endişeleri hakkında tartışabilirler.

Görüşler: Değişik karelerin aralarındaki ilişkileri görmek önemlidir. Şu anda dünyada olup bitenler önümüzdeki yirmi yıl içerisinde çocuklarımızı etkileyebilir.

c- Telefon Etme: (مكالمة هاتفية)

Amaçlar: *Beceriler:* Yazma, konuşma

Dil: ısrar etme, sözünü kesme, konuşmayı yönlendirme, tereddüt etme, kesin olmama durumunu açıklama

Seviye: Orta/ileri

Organizasyon: İkişerli grup

Hazırlık: Rol kartları (Örnek-c)

Süre: 15- 20 dakika

Süreç:

1. Adım: Sınıf iki takıma ayrılır. (A-B grubu) daha sonra her grup kendi altında 3-5 gruba ayrılır. Her A grubu üyesi A rol kartını alır. Her B grubu üyesi de B rol kartını alır. Her öğrenci rol kartının üzerinde yazılı olan kalıp sözcükleri kullanarak konuşmasını yapmak zorundadır.

2. Adım: A grubundan bir kişi ve B grubundan bir kişi grubun önünde telefon görüşmesi oyununu oynarlar. Bu süreç farklı rol kartlarıyla oynanmaya devam eder.

Değişkeler:

İleri seviyedeki öğrenciler için hazırlık aşamasında verilen süre daha kısıtlı olabilir. Bu sayede daha kısa sürede düşünürler ve telefon görüşmesini yaparlar.

D- Arapça Kursu (دورة اللغة العربي)

Amaçlar: *Beceriler:* Yazma, konuşma

Seviye: Orta

Dil: Düşünme, fikir yürütme

Hazırlık: Renkli kalemler, resim kâğıdı, makas vb.

Süre: 40 dakika

Organizasyon: Grup çalışması

Süreç:

1. Adım: Öğretmen öğrencilerine şimdi yeni bir Arapça kursu açacaklarını ve bu kursun tanıtımı için reklam, broşür, poster hazırlayacaklarını söyler.
2. Adım: Sınıf 5'erli gruplara ayrılır. Her grup kendi Arapça kursunun tanıtımını yapmak zorundadır.
3. Adım: Her grubun görüşmesi yapılır. Grupların üyeleri kendilerini tanıtır.
4. Adım: Öğrenciler, reklamlarını, broşürlerini, posterlerini yazarak, çizerek ve boyayarak 30 dakika içerisinde hazırlarlar.
5. Adım: Dersin kalan bölümünde gruplar halinde tanıtımlar yapılır, en çok beğenilen tanıtım sınıf duvarlarına asılır.

Değişke:

Tanıtımlar sınıfta hemen o anda yapılabilineceği gibi ödev verilip gruplar halinde evde de yapılıp sınıfta tanıtımı yapılabilir.

تذوق

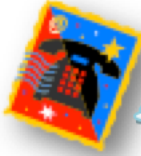
☒ من يقرأ أكثر من مائة صفحات خلال أسبوع؟	☒ من يجيد الطبخ؟
☒ من لا يشاهد التلفزيون أكثر من ساعتين يوم؟	☒ من يقرأ جريدة كل يوم؟
☒ من يحب أفلام الكرتون؟	☒ من يستيقظ من نومه مبكراً؟
☒ من يقدر على نظم قصيدة/ شعر؟	☒ من يحب الموسيقى الكلاسيكية؟
☒ من لا يأكل السبانخ؟	☒ من لا يشرب الشاي أبداً؟

(Örnek-a)

المستقبل					
					العالم
					بلدي
					مدينتي
					محلّ العمل
					عائتي
					أنا
أعمار أولادي	عمري	العام القادم	الأسبوع القادم	اليوم	هنا والآن

الزمن ←

الكلمة هاتفية

أنت أحمد أنت مستعجل و عليك مغادرة البيت خلال نصف ساعة. تريد غسل شعرك فتجفيفه قبل المغادرة. برن الهاتف.
أنت كريم/كريمة أنت عشيقتك انفصلتما مؤخراً وتحتاج إلى شخص تتحدث معه وتتصل بصديقك احمد.
أنت جميل/جميلة أنت تذاكر استعداداً لامتحان مهم جدا بالنسبة لك، تحاول أن تفهم كتابا. وفي هذا الوقت رن الهاتف، عليك أن ترجع حالا لئلا تنس ما قرأت.
أنت رشيد/رشيدة لقد غدت إلى البيت في نهاية رحلة العطلة الأسبوعية التي قضيتها بشكل متع. تريد أن تحدث عنها لصديقك. لذلك اتصلت به.
أنت رمضان أنت في المطبخ وتجهز الكعكة بمثابة مفاجأة لأبوك ورن الهاتف.
أنت السيد رجب أنت في 75 من عمر وفكثت قدمك. المشي صعب جدا. تحتاج إلى شخصا للتصوق عنك. تريد أن تقول ذلك لزوجين يسكنان في الشقة المجاورة. اتصلت بهما.

(Örnek-c)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dili kullanarak iletişim kurulması için dilbilgisi kurallarının yanı sıra dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri öğretimi için de bazı kuralların olduğu kabul edilmiştir. Esas olarak, yabancı dil öğrenme olgusundaki asıl hedef, bu yabancı dilin temel işlevi olan yazılı/sözlü iletişimin sağlanmasıdır.

İletişimsel yaklaşım sınıf ortamını günlük hayattan bir duruma, bir enstantaneye çevirmektedir. Arapça yazma becerileri öğretiminde iletişimsel yaklaşım uygulanırken, ders sırasında her türlü görsel araçlar, işitsel araçlar, görsel-işitsel araçlar ve tüm öğretim tekniklerinden faydalanılmaktadır. Böylece sınıf ortamı monotonluktan kurtulmakta, öğrenciler daha zevkli ve kolay öğrenir hâle gelmektedirler.

Bir dili öğrenmek demek, o dilin iletişimsel yetisini kazanarak, o dilde iletişim kurmak demektir. İşte bu çalışmayla birlikte Arapça öğretiminde klâsik yöntemlerin yerine, öğrenen odaklı öğretim yöntemlerinden biri olan iletişimsel yöntem kullanılmış ve öğretmenlerin modern öğretim tekniklerini öğrenmeleri için katkılarda bulunulmuştur. Öğretmenler, Arapça öğretimi yapacağı sınıfa göre, bu etkinliklerden seçerek dersini işleyebilirler. Bunun yanı sıra, Arap dili eğitimi alanında çalışan araştırmacılara, bu çalışmayı göz önünde bulundurarak sınıf ortamında uygulamalar yaparak değerlendirilmeleri önerilmeli ve desteklenmelidir.

Yukarıda zikredilen iletişimsel etkinlikleri öğretmenler fotokopi yoluyla çoğaltarak sınıflarında öğrencilerine uygulayabilirler. Bu şekilde ders işlendiği takdirde öğrencinin derse karşı motivasyonu artacak, arkadaşlarıyla grup çalışması yaparak konuşma korkusunu yenecektir. Örneklerini verdiğimiz iletişimsel etkinliklerin sayısı artırılarak, iletişimsel yaklaşıma dayalı ders kitapları yazılabilir ve böylece Arapça diğer batı dilleri gibi renkli ve eğlenceli bir biçimde öğretilir.

KAYNAKLAR

AÇIK, Kerim. (1997). Kara Kuvvetleri Lisan Okulundaki Arapça Öğretimi ve İletişimsel Metoda Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AYDIN, Mehmet Zeki (2005). Arapçayı Nasıl Öğretelim (Din Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar). İstanbul: M.E.B. Yayınları.

BILLOWS, F.L.(1961). The Techniques of Language Teaching. London: Longmans, Green and Co. Ltd.

BRUMFIT, C. (1984). Communicative Methodology in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

BRUMFIT, C., Johnson, K. The Communicative Approach to Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.

BUDAK, Yusuf (1992). İletişimsel Yaklaşımın Yabancı Dil Eğitim Programındaki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

CARTER, R., NUNAN, David (2001). Teaching English to Speakers of Other Languages. Cambridge: Cambridge University Press.

DEMİRCAN, Ömer. (1990). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. (1. Baskı) İstanbul: Can Ofset.

DEMİREL, Özcan. (2004). Yabancı Dil Öğretimi. (İkinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEMİREL, Özcan. (2004). ELT Methodology. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEMİREL, Özcan. (1990). Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler ve Teknikler. Ankara: Usem Yayınları.

DOĞAN, Candemir. (1989). Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri. Ankara: Ensar Neşriyat.

DOĞRU, Erdiç. (2004). Arapçadaki Deyimlerin Sentaktik, Semantik ve Pragmatik Yönlerden İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EMELİ, Döndü. (1999). The Communicative Approach and Its Implications to Grammar Teaching and Learning. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ERTAŞ, Abdullah. (1986). Theoretical and Practical Aspects of Writing in Communicative Foreign Language Teaching. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

FREEMAN, Larsen, (2003). Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.

eL-HÜLİ, Muhammed. (2000). Arapça Öğretim Metotları. (Birinci Baskı) Arapçadan Çeviren: Cihaner Akçay. Ankara: Bizim Büro Yayınları.

HENGİRMEN, Mehmet. (2003). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer **Yöntemi. (Üçüncü Baskı)**. Ankara: Engin Yayınevi.

İŞLER, Emrullah., YILDIZ, Musa. (2002). Arapça Çeviri Kılavuzu. (İkinci Baskı) Ankara: Gündüz Yayıncılık.

JOHNSON, Keith., MORROW, Karol. (2002). Communication in the Classroom. London: Longmans, Green and Co. Ltd.

KLIPPEL, Frederic. (1991). Keep Talking. Cambridge: Cambridge University Press.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (2002). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

LITTLEWOOD, William. (1981). Communicative Language Teaching- an Introduction. Cambridge: Cambridge University Press.

MUTÇALI, Serdar. (1997). Arapça - Türkçe Sözlük. İstanbul: Dağarcık Yayınları.

MUNBY, John. (1994). Communicative Syllabus Design. (Dokuzuncu Baskı). Cambridge: Cambridge University Press.

NUNAN, David. (1991). Designing Tasks For The Communicative Classroom. Cambridge: Cambridge University Press.

NUNAN, David. (1992). Research Methods in Language Learning. Cambridge: Cambridge University Press.

PEÇENEK, Dilek. (1997). **İletişimci Yaklaşımda Öğretim Teknikleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

RICHARDS, Jack, Rodgers, Theodore. (2002). Approaches and Methods in Language Teaching. (İkinci Baskı). Cambridge: Cambridge University Press.

SUÇİN, Mehmet. Hakkı, (2007). Öteki Dilde Var Olmak, İstanbul: Multilingual Yayınları.

Yıldırım, A. (1988). Communicative Activities Devised For Kernel Intermediate. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YILDIZ, Musa., AVŞAR, Erkan. (2005). Arapça Yazma ve Okuma Kılavuzu. **İstanbul: Elif Yayınları**.